Ч. 178 (13.447). Львів, четвер 10. серпня 1933. Почтова оплата заплачено ґотівкою, Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.

Конто почт. щадн. 143.322.

Адреса для телеграм: „Діло", Львів.

Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.

Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Місячно	5·00 зол.
Чвертьрічно	15·00 „
Піврічно	30·00 „
Річно	60·00 „

ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Тому девятнацять літ.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 2. серпня 1933.

(=) Тому девятнацять літ, дня 2. серпня 1914 року, Німеччина виповіла війну Франції як союзниці Росії. Тогож дня від револьверового вистрілу німецького кавалерійського офіцира згинув французький летун Пеже — перша французька жертва великої війни, перша — з якими тоді не передбаченої черги півтора міліона французьких убитих в 1914—1918 роках. Не знаємо — і взагалі невідомо нам, чи хтонебудь знає — хто і коли впав першою жертвою на „нашому", тобто австрійсько-російському фронті. Тай кінець кінців, скаже хтось, яка ріжниця — чи хто впав першим, другим, чи міліоновим зпоміж того сутого десятка міліонів потоптаних, порізаних, постріляних і кольосальними стрільнами знівеч роздавлених молодих людей нашої й чужої крови; що в тих чотирьох злопамятних роках „все оддали, що тільки мали" — за те, щоби добути для Европи і світа ті гаразди, які... бачимо вже, і кінця яких та оконечної мети (якщо можна думати про якусь „мету" в історії людства) ніхто ще не бачить?

Без виімку в с і боролися, клали голови і калічилися за ілюзії. Багато було тих ілюзій, тих блудних огників, які вели 1914-го року европейське людство на різню, а серед тих ілюзій не-останнє місце займав самообман, що боротьба, яка оце затіялась, буде останньою війною, після якої мав прийти на Европу золотий вік мира, вічного мира, опертого на справедливости, на свободі і на всьому, чого душа забажає.

То мала бути остання війна!

Нині, девятнацять років пізніше, ґутешні ґазети приносять телеграфічні звідомлення про настрої, якими супровожає ці роковини колишній головний противник Франції, Німеччина — нині обхоплена таким масовим підйомом, якому пари хіба шукати в підйомі перших десятиліть іслzму. Ось вам кілька зразків із тих звідомлень:

„Під формою незрівнаної в історії чистоти — пише велика „Дойтше Цайтунґ" — місяць серпень 1914 побачив ґерманізм, що приходив до свідомости своєї нації. А проте хибувало нам шефа в тих траґічних днях. Нині можемо лише сумовито думати про факт цей. В нас нині є шеф, і є проміниста надія, що діло, ним розпочате, триватиме вічно". А „Кройц-Цтґ", орган пруських консерватистів, додає: „Історична неминучість вимагає, щоби нинішньою Німеччиною кермували вояки. Ніхто не повинен користуватися більшою ніж вони повагою. Вони — нова національна шляхта, шляхта меча, і в рядах їх виконується еліта провідників нації*).

Фразеольоґічні квітки? Певна річ. Одначе неменше певне й те, що зпоза цих квіток виринає факт, що теперішний німецький режім не відрікається війни ні в минулому ні в майбутньому. Питання — єдине — лише в тому, чи Німеччина приготована до війни вже нині, чи щойно в часі розмірно недалекому.

Совіти теж не відпекуються війни, передовсім горожанської. При всіх своїх договорах про псевдо-дружбу з усіми можливими капіталістичними державами Радянщині ані не снитьcя змінити свою підставову програму: змазати капіталістичний лад з обличя землі. А зрештою: невже капіталістичному ладові треба аж большовиків, щоби покотитися в пропасть? „Лад" цей на очах наших розлазиться, розкладається й приготовляє свій кінець сам собі. Всетаки і покищо совітські ватажки, наваривши в середині країни такої голодної каші, якої світ не бачив, нині очевидно не можуть думати про зовнішні виправи, тай силкуються з помічю своєї дипльоматії запевнити всіх і вся про свою любов мира тай обоіми руками підписують з ким хочете щораз нові договори про ненапади, приязнь, то-що.

А на другому кінці світа, на Далекому Сході? Славний англійський письменник Герберт Вельс, котрого пророцтва вже часто здійснювалися, розпочав останнього тижня друкувати свою історію найближчої сотні літ. Історію цю він хоче довести до 2030 року. Нинішне десятиліття, пророчить він, зазначиться величезними подіями на Далекому Сході й Тихому Океані. В 1935 році японці займуть Пекін і установлять там „кукольну" монархію. Одначе від того відносини в Китаю не укріпляться. Партизантська війна в Манджурії, Монголії і китайських провінціях буде загострюватися з кожним днем. Щоб оконечно зломити китайський опір, Японія кине два міліони жовнірів на Нанкін, Шантунь і Кантон. Одначе 1937. року доконається подія, що нанесе рішучий удар японській потузі. Повітряна фльота, тайно переправлена з Росії до Китаю, виконає жорстокий налет на японські острови і ґазовим наступом знівечить Токіо і Осаку. Та доля японської армії в Китаю рішиться не на полях бита, а в полевих шпиталях. Небувала пошесть чуми покладе край походові японських армій: вони погинуть серед панічного остраху. А в додатку Америка заключить зачіпний союз з Австралією і Новою Зеляндією для захисту білою расою занятих островів на Тихому Океані. Воєнні події розпічнуться без виповіді війни. Перша морська битва, що рішить долю Филипинських островів, відбудеться 1937 року. Вона триватиме дві доби, обі сторони потерплять безмірні втрати і розійдуться перед оконечною розправою. А проте японська фльота буде переможена, бо вона вже не матиме сил перепинити заняття Манілї американцями. Захоплення, яким піднялася Японія наслідком початкових успіхів у Китаю, тоді давно вже буде забуте. Воєнні поразки, в яких почуватисьме таємна рука Москви, і господарська бльокада, зорганізована Америкою, доведуть внутрішні відносини Японії до небувалої кризи. В 1938. році соціяльна революція кине Японію в стан нового хаосу. Революційна хвиля, підхоплена китайським муравлищем, перекотиться через цілу Азію, захопить Індію й Персію тай під 1940. рокі дійде до південно-східних границь Европи...

Таке віщує Вельс. Чи воно правда, ніхто не знає. Що воно ймовірне, кожний мусить признати.

Як не як, а невеселі часи ждуть дітей наших і, як доживемо, ще й нас самих у періоді, який розпочавшися 1914 р., досі не завершився дарма, що саме нині він входить у двацятий рік свойого так сказати: життя.

*) Звертаємо увагу, що саме два дні тому голова ББ посл. Славек проголосив засади зміни польської конституції, в яких так само військові удекоровані старшини є проголошені „елітою", яка покликана до керми державою! Як бачимо з цього допису — помисл п. Славека зовсім не оригінальний, але запозичений. Одначе позичений дуже нещасливо. — Прим. Ред.

Положення українських учителів-еміґрантів на Закарпатті.

III.

Булоб помилково думати, що при зручности більше освіченого учителя можна булоб оминути конфліктів. Їх чим далі стає все більше, бо підуть у хід найпідліші засоби провокації, брехні, доносів. Є поважні підстави думати, що неодин з тих засобів навмисне інспірується у вищих урядових колах. У цьому зацікавлені майже в однаковій мірі і чехи і мадяри; останні побоюються того ,що українці дадуть рішучу відсіч зазіханням на Закарпаття Мадярщини. Тому вони за всяку ціну стараються використати протиукраїнські настрої чехів і втягнють їх зручно ще далі у протиукраїнську політику. А чехи думають, що тимчасом змінять своє становище і всякими способами гальмують культурний та господарський розвиток країни. Жиди помагають обом. Утворюється „зачароване коло" влади чужонародніх елементів, яке не тільки спиняє розвиток країни, але й загрожує денаціоналізацією українського населення, коли не цілковитим його винищенням. Цей режім уже довів Закарпаття до неймовірного зубожіння. Наслідком того поширюються заразливі недуги; смертність за час чеського панування в деяких хоробах зросла в трое-четверо, а то й більшекратно. Значить: Закарпаття поволі вимирає. Приріст населення, про який так залюбки трубить чеська преса, це просто видумка; цей приріст слід віднести передовсім на рахунок штучно імпортованих чужонаціональних елементів: чеських, жидівських і мадярських. Нам раділи з того не доводиться.

Само собою, що в таких умовинах український учитель-еміґрант стає на бік покривдженого брата і старається помогти йому бодай радою вирватися з тої павутини чужонаціонального панування. Про якусь там політичну роботу в таких умовинах взагалі не доводиться думати, але можна бодай виясніти найнеобхідніші знання для господарського і культурного піднесення країни. В цьому напрямі наше вчительство, не зважаючи на своє гірке животіння, виконало значну культурно-освітню працю, яка (коли не тепер, то згодом) дасть свої добрі овочі, якби її й не старалися вороги очорнити та затерти. Зріст протиукраїнських настроїв, не тільки серед закарпатських чеських урядових кол, але і в самій Празі -- найкращі докази зросту української сили на Закарпатті.

Що-правда, та сила носить ще характер сили потенціяльної. Показчиком її може бути зріст т. зв. „Народовецького Учительського Товариства", яке виросло на рідному ґрунті до значної культурно-творчої та свідомо-національної, української сили. Це Т-во вже на попередньому своєму (минулорічному) зїзді в Хусті поставило, крім низки культурних вимог, цілу низку питань економічного і суспільно-громадського та політичного характеру. Це довело чеське міністерство внутрішніх справ до „історичного" рішення в дусі „блаженної памяти" Валуєва — до заборони вживати назви український. Місцева українська преса, все народовецьке учительство і чільні провідники тутешнього українського руху зайняли різко осуджуюче становище до рішення міністерства внутрішніх справ у справі заборони вживати назви: „український", пятнуючи це рішення не інакше як нову Валуєвщину, з якою чехи спізнилися на цілих 70 років!

Ця подія загострила ще більше відношення чехів до українців-еміґрантів і на Закарпатті і в Празі. Українців почали обвинувачувати (ясно — цілком безпідставно) в ірридентї, почали закидати їм протидержавну діяльність, звільняти з посад, наново не приймати. У Празі виявляли явно своє незадоволення урядові чинники; а преса цілий час вела явно ворожу протиукраїнську пропаґанду. Деякі напівурядові органи домагаються ґрунтовної „чистки" та розправи й отверто вказують на українців як на тих, що нібито завинили теперішнє безвихідне становище країни; неначеб то в руках українців була вся адміністрація, фінанси, всі органи та засоби влади, як поліція, жандармерія, судівництво і т. д. Характеристична річ, що на Закарпатті на

українських емігрантів (їх усіх там перебуває ледви до 200 осіб) нападають і переслідують за кожний найменший прояв приписаної законом для учителів діяльности, а в Празі нападають за бездіяльність... закидаючи, що це, мовляв, ми винні тому, що край доведено до розпуки й небувалого досі зубожіння... Словом, положення наших учителів на Закарпатті таке саме, як було положення рябка в Гулака-Артемовського.

Ось уже другий рік нашим т. зв. „договорним учителям" не виплатили належної по умові 25 прц. доплати. Міністерство шкільництва давно вже цю справу полагодило прихильно. Але шк. відділ ужив цих грошей на інші цілі; місцевим учителям виплатив усе, ба, платив навіть і за літні місяці; українці-емігранти досі ще чекають на свої тяжко запрацьовані гроші... На літо їх пускають на „зелену пашу" без сотика... В осені, в разі потреби, знову приймають „на час потреби", але все більше обмежене число...

Кажуть, дорестає своя інтеліґенція — абсольвенти тутешніх середніх шкіл, які йдуть поголовно на села учителювати. Це своєрідна „соціяльна" політика. Цим усуваються тертя на ґрунті боротьби за екзистенцію й... обмежується приплив нашої молоді до вищих шкіл, що само по собі гальмує у значній мірі поступ країни. Місцева інтеліґенція ще настільки мало свідома, що не розуміє добре того й охоче чіпляється учительських посад, сподіваючись, що матиме „певний хліб". Але так воно не є. З кожним роком на Закарпатті прибуває число чеських шкіл і „кваліфкованих учителів"; скорше чи пізніше всіх „некваліфікованих" будуть звільняти, заміняючи їх своїми учителями; вже тепер серед чеського учительства йде пропаганда вчити „руськую мову" з тим, щоб дістати посаду на Закарпатті. Але вони її дістають і без знання мови.

Стан обсаджування учительських посад абсольвентами ріжних середніх шкіл, а то й горожанських шкіл довго тревати не може; щонайдовше -- доки є ще кілька посад, які займають „високошкільні" емігранти. Коли їх усунуть (а це має бути вже цього року, про що кожний емігрант уже дістав повідомлення), то абсольвентів середніх шкіл буде з кожним роком все прибувати, не зважаючи на всі штучні обмеження і т. п.

Тому боротьба за екзистенцію тут мусить набрати значніших розмірів. Вона вже їх набрала і то не так серед інтеліґенції, якої тут, як то кажуть, як кіт наплакав, а серед селянства й робітництва, яке, змушене голодом, шукати той чи інший вихід із жахливого положення. Закарпаття стало на шлях активної боротьби за право жити на своїй землі, за право вільного розвитку та свого власного самоуправління. Процес цієї боротьби затяжний.

Ми, українці, можемо бути спокійні за долю Закарпаття, яке стало без сумніву на добрий шлях і має вже своїх провідників, своїх свідомих селян та робітників, свідомих і свого національного „я", і своїх інтересів господарських, культурних та політичних. Тут зростає нова молода сила, яку годі буде зломити трафаретами плюгавенького політиканства, і з якою доведеться вже небавом поважно рахуватися. А до витвореня і зросту тої молодої сили, молодих активних робітників на народній ниві причинилось у львиній частині українське учительство.

Л. Вітровський.

З польської преси.

Литва й Україна.

Заява професора університету в Ковні, п. Михайла Біржішки.

Варшавський „Курер Поранни" з 5. ц. м. приніс обширну розмову д-ра Владислава Мерґеля з головою „Союзу Визволення Вильна", професором Михайлом Біржішкою.

Розмова була переведена в липні ц. р. у Ковні. Часопис затитулував її „В атмосфері божевільних думок і кліматі фанатизму." Не знаємо, чи така назва для поміщуваного інтервю є гарним проявом льояльности супроти литовського діяча, який дав часописові інтервю, і чи соковиту характеристику Ковна та Литви рівноважить — портрет проф. Біржішки, поміщений у „Курері Поранним". Однак це нас ближче не торкається, як також не торкаються всі інші рефлексії п. Мерґеля і та частина розмови, якої темою було Вильно та нинішні звязки литовців з Литви із Виленщиною. З широкого інтерю виймаємо лише уступи, в яких виразно мова про українців.

— „Взагалі шукаємо порозуміння з тими народами, — казав проф. Біржішка, — які найшлися в межах нинішньої польської держави, і з яких кожний творить певну національно-культурну і територіяльну цілість, отже з білорусами й українцями, — себто народами, які борються за свої права — за самостійність чи за якусь форму співжиття з польською державою — це річ другорядна. Словом, хочемо переформувати нинішню Польщу, однак не гадаємо, щоби згодом, коли між нами й Польщею дійде до згоди, Польща була через те розбита. Навпаки, гадаємо, що це надалоб лише інший політичний напрямок Польщі, здобулоб їй симпатії серед близьких народів, а через те зробилоб її пізніше сильнішою і суцільнішою..."

„...Весь час підкреслюємо, що нашими союзниками мусять бути природні союзники, себто білорусини й українці. Лучать нас із ними спільні історичні взаємини, — ми творили довгий час спільну державу, — може спільне культурно-народне тло, в одному часі (бодай в однім історичнім періоді) ми відродилися і почали національну роботу, но і — засаднича річ — всі змагаємо до самостійности. Гадаю навіть, що з білорусами й українцями вяже нас щось більше, ніж з лотишами. Поважна частина білорусів (головно в границях Польщі) це католики. Лотиші в масі є евангеликами. З білорусами й українцями ми мали спільні впливи з Польщі й із Росії, підчас коли лотиші підлягали іншим впливам, російсько-німецьким. Тому, коли частина лотишів у боротьбі з німецькими баронами спіралася на Росії, ми старалися, щоби того не було, навіть тоді, коли така підтримка могла бути корисною. Не твердж у, щоби литовці стали через те кращими. Просто є іншими. Бо поскільки річ іде напр. про національне освідомлення, лотиші стоять вище від литовців. Німецька школа, яку перейшли лотиші, була твердшою, але може й тому сприяла краще виробленню національного характеру, ніж славянська, яка була лекшою, але й не дала тих духових і моральних вартостей, того, що таки, всупереч усьому, здобули лотиші. Якщо не булоб виленської проблеми, то ті самі взаємини, що з білорусинами й українцями, лучилиб нас може і з поляками..."

„...Наше становище до Німеччини як і до Совітів є ясне. Це дві великодержави з великими апетитами. Але Польща це третя держава теж з цілком добрим апетитом. Тому в боротьбі за Вильно не хочемо полягати на таких союзників. Справа т. зв. коридору, це справа між Німеччиною і Польщею. Литва не мішається до цього. Гострота польсько-німецького конфлікту з приводу коридору йде нам — очевидно — на руку. Зрештою, після полагоди виленської справи, як також білорусько-української, прийде й у нас зміна відношення до Польщі..."

—o—

Мадярщина мріє про Закарпаття.

Будапештенський „Мадярорсаґ" приніс вістку з Риму, що на думку Мусолінія, висловлену угорському премієрові Гембешові, Франція готова згодитись на австро-німецьке зближення. Австро-німецький бльок міг би переговорювати з Малою Антантою в справі створення господарської єдности над Дунаєм. Мусоліні мав теж заявити, що після французько-італійських переговорів розпічнеться дискусія не над можливістю ревізії мирових трактатів, але над способом реалізації постанов трактату в Тріянон. Першою конкретною точкою пляну Мусолінія було би переведення **плебісциту на Закарпатській Україні, якої населення мало би рішити, чи хоче дальше належати до Чехословаччини, чи вернути до Угорщини.** Другим етапом булоб прямування до т. зв. лінії Ротеміра.

Вістку мадярського часопису треба приймати із застереженням, бо немає урядового потвердження.

Проти самоволі партійних орґанів.

БЕРЛІН, 8. 8. ПАТ. Провідник національно-соціялістичної партії, Гес, що заступає Гітлера, видав партійним установам наказ, в якому пригадує обіжник міністра Фріка, який заборонив партійним органам мішатися до господарських справ і узурпувати собі урядові компетенції. Гес закликає партійні установи держатися точно визначених границь, заповідаючи репресії проти малькontентів.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 10. СЕРПНЯ 1933.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

5)

НЮ ЙОРК.

Українські церкви. — Волстріт. — Найбільша шафа у світі. — Китайська дільниця. — Муринське місто.

Триста літ тому відкупили голяндські приходні весь острів Менгетен від індіян за 24 дол., але й того не платили готівкою, тільки горіхами, рінками й іншою подібною „монетою" та мабуть — горівкою. Можна собі уявити, яка це мусіла бути маленька оселя. Вона розросталася знад моря в гору. Ріжний вік Ню Йорку мав ріжні свої осередки, які пересувалися щораз вище. Деякі з ними залишилися — для ріжної верстви людей. Вулиці, які туди проходили, навіть сьогодні ширші й рухливіші.: 14-та вулиця, називана „жидівським бродвеєм" (хоч і дійсному Бродвеєві нічого не хибує...), 23-тя, 34-та, 42-га і т. д. Ті вулиці й сьогодні замітніші. При 14-ій вулиці з хмародером електричної компанії Едісона розтягається Юніон сквер (Union square), який українці називають „Оніон", себто цибульний; сквер гарно тепер уладжений і на ньому мало не-щодня вічують більшовики. При долішній частині цієї вулиці стоїть чужа стилем — українська православна церква. При 25-тій вулиці і Медісон сквер з гарною вежою асекураційної компанії, на якій годинник проміру 9 метрів кожної чверть години видзвонює набожну, поважну арію. Видно, що ця мельодія подобається американцям, бо вежові годинники ріжних міст наслідують її, хоч — щоправда — не краще, як вуличний крикач оперового артиста, або „катеринка" симфонічну орхестру.

Там на долі, де кінчиться Ню Йорк, а де він колись починався, зберігся ще й досі головний нерв не тільки Ню Йорку й Америки, але — чи не світу. Там лежить вузенька тісна вуличка — Волстріт (Wall Street) зі своєю біржою (New York Stock Exchange), якої віжки кермують світовим богацтвом, за якої словом це богацтво росте, або паде. В безпосередній віддалі від цієї вулички стоїть при Бродвею дивним дивом церква в ґотицькому стилі св. Тройці, а недалеко відти найстарша нюйорська будівля, церковця св. Павла зі старим, гарно удержаним цвинтарем коло неї. Може він не такий дуже старий, але 300 чи 250 літ для Америки — це вже дуже старі часи.

Цей Волстріт стоїть на місці валу, яким забезпечилися голяндці перед нападом індіян, або — як записує Павло Моранд леґенду у книжці „Ню Йорк" — і перед вовками. Такий дикий мав бути цей кусник світа в XVI. ст. Тепер тут і святиня мамони: скарб Ню Йорку. Він стоїть на місці, де Вашингтон складав народові присягу як перший президент Злуч. Держав (30. квітня 1789 р.). В цьому будинку приміщена найбільша шафа на світі, що має пять поверхів у глиб; вона опанцирена може ліпше, як найліпша кріпость на світі. І не диво: тут захована неправдоподібна скількість золота в штабах, брилах, стовпах, кістках чи як там його формують (у 1932 р. було 3 міліярди 818 міліонів долярів). Отже тут справжня палата Всесильного Доляра, цієї надії, а тепер постраху світа.

В цій частині міста преґарний хмародер Зінґера, відомої в нас компанії машин до шиття, кольосальний хмародер телефонної і телеграфної компанії й усяких інших купецьких та корабельних фірм.

На окрему згадку заслуговує в Ню Йорку китайська і „ніґерська" дільниця. Т. зв. Chinataun (Чайнетавн) — це „Далекий Схід", перенесений на захід. Можна догадатися наперед, що цей „Схід" буде тут перефільтрований. Тільки дуже тісна і брудна вулиця з купами сміття та крамничні вивіски, що спадають вузькими язиками з жердок у долину з китайськими написами, пригадують, що це китайська частина. Треба щойно приглянутися, щоби в півсумерку доглядіти вистаючі вилиці, безволосі бабковаті лиця тутешніх мешканців, що не прикрашують голови сплетеною косою, що не мають на собі ані широких штанів, ані вільних кабатів, ані мисковатих капелюхів, як то ми навикли представляти собі китайців. Вони вже „позахідніли". В руках неодного можна побачити часопис з грубим друком у рядках, що йдуть з гори в долину. Зпоза забруканих вікон визирає цукрове троща, брудний шовк ніжних барв та вироби зі слоневої кости. Але ці самі річи, тільки чистіші, можна купити також у величавих крамницях американців на славній „пятій евню" таксамо, як вироби індійські, японські, голяндські, навіть російські, а між ними й наші. Перед кожним домом чорна челюсть, яку нераз бачать і в нас на кримінальних фільмах з американського життя. Туди затягають свої невинні й нещасні жертви китайці — на фільмі. В їхніх ресторанах усякі специяли зі слимаками включно і з рижом, який треба їсти палочками. Великий присмак — то chop suey (чап сюй), скільчений риж і ще щось там, що не кожний може їсти. А їхні солодощі

Масові арештування комуністів.

БЕРЛІН, 8. 8. ПАТ. Арештування комуністів у Німеччині тревають дальше. В Берліні поліція спіймала 60 комуністів, в Магдебургі 40, в Бон 27, у Бреславі 23, в Гельзенкірхен 9 осіб.

БЕРЛІН, 8. 8. ПАТ. Тайна поліція на основі зізнань двох комуністичних провідників Коска і Пупа, арештованих з 15 товаришами, викрила організацію „Роте Гільфе“, що вела протидержавну роботу. В берлінських бюрах тієї організації арештовано багато емісарів, що перебували в Німеччині під фальшивими документами. Доходження ствердили, що комітети розвивають живу діяльність серед сільського населення, роздуваючи невдоволення з гітлерівської влади та організуючи головний селянський комітет.

БЕРЛІН. В часі перемаршу штурмовиків тайна поліція арештувала в неділю 25 комуністів, що демонстрували на вулиці. Підчас облави, переведеної в ночі з неділі на понеділок, арештовано 31 дальших осіб, яких відставлено до концентраційного табору з Оранієнбургі.

Ширіть наш часопис!

Револьта на Кубі.

ГАВАНА, 8. 8. ПАТ. В американському посольстві відбулася конференція представників партій, на якій рішено однодушно домагатися уступлення президента Машадо. Армія увійшла до Гавани й опанувала місто. Військо при допомозі поліції старалося розігнати юрбу, яка радісно маніфестувала, коли розійшлася чутка про уступлення Машада. Стрінувшись з опором, військо і поліція зробили вжиток зі зброї, стріляючи до народу. 15 осіб убито, однак ця вістка покищо не потвердилася.

НЮ ЙОРК, 8. 8. Президент Рузвелт заофірував своє посередництво в конфлікті між президентом Куби і партіями.

ГАВАНА, 8. 8. ПАТ. Поголоска про уступлення президента Машадо, що-правда, неправдива, викликала масові маніфестації, що прийняли форму заворушень. Число вбитих далеко більше, ніж спершу подавано. Поліція арештувала понад 100 осіб. Амбасаду Зл. Держав перемінили на шпиталь.

Кубанський конґрес уповажнив президента Машадо припинити конституційні вольности. На цілій Кубі оголошено воєнний стан. Машадо в промові, трансмітованій радіом, звернувся з закликом до населення, закликаючи до оборони незалежности за всяку ціну.

—o—

Японія осягнула своє.

ТОКІО, 8. 8. ПАТ. Японське міністерство війни видало комунікат, яким повідомляє, що відкликало японські війська на південь від великого китайського муру і там закінчило свої воєнні операції.

не всякому даються проковтнути. Може це зрештою лише упередження.

На горі міста, від 106-ої вулиці, тягнеться окрема частина міста, яку заселюють чорні. Це Гарлем. Чорні ніде на світі не мають свого міста. Тому Гарлем цікавий. Цеж найбільша оселя муринів, 380.000 у збитій масі. Це муринське ґето. По вулицях чорно, аж чорно. Повно баранячих головок. Та ще мущини у міжнародньому одязі нічого собі. Бувають між ними навіть уродливі, як от залізничі носильщики, кельнери чи навіть чистільщики чобіт. Але для гарних чорних жінок — ніяка краска, ніякий крій, ані ніякий калелюх не до лиця. Їм уповні вистарчала би коротка фартушина та низка слимачків на шиї. На всякий випадок — не европейський крій. У цьому винувата не сама барва скіри. Кажуть, що якісь учені винайшли препарат, що зможе усувати чорність скіри. Все можливе. Але цей препарат напевно не усуне будови лиця. Навіть по пристосуванні такого препарату мурини таки залишаться муринами, хоч і білими...

Господарська криза, що захопила Америку від 1929 року почавши, дається чи не гірше відчувати чорним мешканцям Гарлему. Мешканці цієї культурної американської Африки здані також на добродійство. Чорні міліонери йдуть на-випередки з релігійними та філянтропійними інституціями. Численні добродійні кухні для чорних підтримують безплатним харчем тих, що їх криза викинула на брук. Не треба зараз думати, що це носії лахміття.Назверх вони не ріжняться від прохожих Бродвею. Кожне з них дбає про свій вигляд. Адже вони шукають праці і їх викинули би всюди, якби так закравували на волоцюг.

Французько-анґлійський демарш в Берліні.

ПАРИЖ, 8. VIII. ПАТ. Французький амбасадор у Берліні зложив учора рано німецькому урядові заповіданий демарш. Анальогічний демарш зложив попол. шарж д'афер В. Британії.

БЕРЛІН, 8. VIII. ПАТ. Бюро Вольфа повідомляє, що у звязку з французьким демаршом заявлено французькому амбасадорові, що справа Австрії з ріжних оглядів не є властива для застосування постанов пакту чотирьох держав, і тому інтервенція Франції не при чому. Подібну відповідь одержав британійський шарж д'афер.

БЕРЛІН, 8. VIII. ПАТ. Півурядовий коментар до урядового комунікату в справі демаршу Франції та Анґлії в Берліні підкреслює, що для Німеччини ціла акція тим самим скінчилася. На думку німецьких урядових кол цілу акцію викликала французька й анґлійська преса, маючи на увазі не оборону загроженої суверенности Австрії, але зміцнення уряду Дольфуса в очах заграниці. Заграничиа преса виводить коментар, повинна була заздалегідь бути приготована, що тим шляхом не дасться нічого осягнути, причому ледви чи прийшло би до інтервенції, якби міністри закордонних справ Франції й Анґлії находилися в столицях своїх держав. Справа розігралася тільки між державними секретарями трьох держав. Почин вийшов очевидно з Парижа. При тій нагоді слід ще раз підкреслити, каже дальше комунікат, що пакт чотирьох не є відповідною плятформою для таких справ. Він не має служити до полагоджування справ між одним з партнерів і пятою державою, а тільки до пацифікації світа і то у формі найбільш приязній. В кожному випадку пакт не дає основ до обвинувачення проти одного з чотирьох партнерів.

Ранішна преса пробує злегковажити демарш Франції й Анґлії, представляючи його невдалим кроком.

Чому наша молодь не знає рідної історії?

Голос читача — з покликом до істориків-педагогів.

У звязку зі статтею „Навчання української історії в школах“ прошу дозволити мені висловити ось тих кілька думок:

У тій статті шан. автор висловив думку, що сучасна українська молодь виказує мале зацікавлення рідною історією. Я, сам студент, із численних розмов з товаришами, виніс таке враження, що сучасна гімн. і студ. молодь не тільки виказує справді мале зацікавлення українською історією, але що знання рідної історії є у неї просто скандальне. Ще найбільше знання історії виносить молодь зі шкіл Р. Школи, зате зі шкіл державних, навіть українських, майже ніякого. Знання історії представляється у більшій частині молоді так: Менш-більше знають історію до Ярослава Мудрого. (З датами історичними слабша справа). Питати когонебудь про „якийсь“ зїзд в Любечі, „якогось“ Всеволода, Вол. Мономаха і про цілу історію після поділу української держави, про процес завмирання старої Руси під литовським і польським пануванням — шкода труду. З доби козацької знає ще молодь про Хмельницького, Виговського, Мазепу (але дати історичні також мало хто знає), але спитати когонебудь про процес народин козаччини, перші козацькі повстання, а опісля вичислити всіх гетьманів від Хмельницького до Розумовського і важніші події їх панування — на такий запит вдоволяючу відповідь дасть хіба один на тисячу.

Так отже знання української історії у молоді представляється погано. Лихові треба зарадити. Як головну причину того стану я уважаю брак відповідного підручника. Підручник, якого тепер уживають в гімназіях, є призначений для молоді літ 10—13 і для старшої молоді не надається. З інших „Історія Аркаса“ перестаріла і не відповідає нинішнім вимогам науки, а зрештою вичерпана. Є ще монографічні видання і кілька видань популярних. Тому виступає пекуча потреба видати новий підручник, яких 300—400 сторін, ново-опрацьований. Думаю, що тої праці міг би піднятися котрийсь з сучасних галицьких істориків-педагогів, серед яких маємо світлі імена вчених і популяризаторів рідної історії. Коли ж такий підручник появиться, то — гадаємо — ми вже є настільки здисциплінованою нацією, що кожний її член уважав би своїм обовязком його купити, ну... і добре його вивчити.

Осип Губчак, студ. прав.

З наших літнищ і живців.

ЩЕ ПРО КРИНИЦЮ.

Кореспонденція з Криниці, поміщена в 203 ч. „Діла“ з дня 5. серпня ц. р., потребує доповнення і вияснення, якщо має служити інформаціями та зорієнтуванням українського громадянства, що тут діється.

У цім другім, тобто найкращім сезоні, зіхало стільки літників, що ріжниці з попередніми роками нема. Є тепер понад 13.000 гостей. Кризи між ними не видко. Все вистроєне і розбавлене. Тон надають вищі урядовці та їх родини. Загал лікуванців творять таки жиди, інтеліґенти і прості. Дороженча не така велика, бо можна дістати ціле удержання від 6—12 зол. денно. Але найдешевше для родини приїхати з власною кухнею, винаймити хату в селі Криниці (а хати тепер тут до цього приспосіблені) і можна перевести цілі вакації за ті самі гроші, що й у Львові, чи в якімсь іншім місці. До купелів можна доходити, у сліпні дні доїздити.

Крім села Криниці можна дістати дешеве місце у Солотвинах, які розбудувалися так, що кінцем сягають до Криниці-живця.

З гостей в цім сезоні найбільшою атракцією був, зрозуміло, польський нунцій монс. Мармаджі, що вже відїхав до Закопаного (може лише тимчасово виїхав). І довкола його особи скупчилося тут багато подій: головно візити, поїздки, ревізити, конференції, котрі напевно є не лише оказійні й куртуазійні. Тут творить ся щось і то в нашій справі. Але заки до цього прийду, слід справити одну подану в „Ділі“ „Гостем з Криниці“ невірну інформацію, що з приїздом нунція Мармаджія до Криниці приїхав тарнівський єпископ о. Лісовський, що обовязить його по своїй дієцезії, а дальше, що мають приїхати ще вірм. архиєпископ Теодорович та примас Польщі кард. Гльонд: „а з нашої сторони, нажаль, нема нікого, щоб пояснив йому, на чиїй землі лежить Криниця і що він саме перебуває на нашій Лемківщині“ і т. д.

В імя правди треба ствердити і громадянство успокоїти, що з української сторони справи не занедбано. А саме зараз слідуючого дня по приїзді нунція до Криниці, ще перед приїздом еп. Лісовського з Тарнова, пішла від перемиського гр.-кат. єпископа депутація (бо Преосв. Йосафат Коциловський в наслідок витвореного на Лемківщині положення ледви чи може сюди особисто приїхати), щоби повитати на терені перемиської гр.-кат. дієцезії цього найвищого в державі церковного достойника. У склад тої делеґації входили: епископський візітатор на Лемківщину о. крил. Іван Качмар, парох зі Злоцького, о. Микола Білик, теперішній завідатель парохії у Криниці і перебуваючий з Перемишля на літнищі в Жеґестові о. д-р Степан Голинський, молодий священик, що повернув щойно в цім році зі студій в Римі і володіє вповні італійською мовою. Нунцій депутацію приняв і про що треба було, депутація говорила, ще й вручила відповідне письмо. Справа очевидно торкалася також і подій на Лемківщині, які тепер тут відбуваються, але про це у слідуючій окремій статті.

Літник.

МУШИНА.

Мушина, що лежить над Попрадом між Жеґестовом і Криницею, є літнищем і живцем. Положення її справді гарне. Лежить вона у кітлині серед ґір з просмиком долиною Попраду на полудне на Словаччину, чи радше на Спішську Русь. Купелі знамениті у рвучім і теплім Попраді, а пляжа велика і вигідна. На р. Мушинці, що вливається саме при пляжі до Попраду, вільно ловити риби; а що багато в ній пстругів, то сезонових „рибаків,“ повні береги. При пляжі грище; повне воно гамору від молоді, що грає в копаний мяч, кошиківку, теніс, або попислується на реку, а діти на гойданках. Дещо подальше грає музика. Отже вигода велика: можна слухати музики, гріючись на сонці або купаючись у хвилях Попраду. То є саме найсимпатичніша сторона мушинського літнища. Пані твердять, що найсимпатичніша сторона — це повна свобода рухів у купелевих строях. Всі, що лиспособи ще собі цього бажають, ходять у пляжових споднях по місті, пляжі, в купелевім заведенні, а мужчини також по місті в піжамах, а на пляжі лише в купелевих штанцях.

Мушина як живець має ті самі прикмети, що і Криниця: мінеральні щавові купелі і боровину. Лише, що сильніші ці купелі, а дешевші. Зате примітивізм страшний. Хоч чистота всюди велика. Купелеве заведення не може наразі розбудуватися, бо не має грошей, а уряд позички не хоче дати, щоби, як кажуть, „не робити конкуренції“...

куренції „ржондовій" Криниці". Такса коштує 10 зол., мінеральна купіль 2.50 зол., а боровина 5 зол. Побут у Мушині також не дорогий: від 6—8 зол. денно в пенсіонатах. Харчування в ресвавраціях дешевше. Наші лемчихи приносять подостатком молока, суниць, афин, грибів і ярини.

Гостей в цім сезоні понад 3.000; переважно жиди і варшавісти. Українців мало: всього кільканацять осіб. А шкода, тимбільше, що тут довкруги чисто українські лемківські села, що кінчать нашу етнографічну територію, повну історично-культурних памяток. У самій Мушині церкви нема, є лише хрест на городі міщанина, рнмо-кат., де колись стояла, як оповідають, церква. Греко-кат. уже майже нема в місті. Філія „Учительської Взаїмної Помочі" на повіт Новий Санч має тут свій дімок, що його набув уже по війні при ліквідації лемківської кредитівки „Надежда" учитель з Ястрябика п. Петро Трускавецький. Але в цім домі нині міститься **жидівське** т-во „Макабі" з випозичальнею книжок. Є тут суд, нотаріят, станиця граничної сторожі, але української інтелігенції нема, крім двох адвокатів: д-ра Семена Булика, що дальше є завзятим „русским" і д-ра Степана Хиляка, що чи не перший з молодших лемків еволюціонував до українців. В околиці є гарні одиниці: укоаїнці між священиками й учителями.

Літник.

З природи й техніки.

МАЛЯРІЯ В ІТАЛІЇ.

Відкрита в Римі вистава уплідження (скультивування) Італії освітлює боротьбу італійського уряду із зимною пропасницею. Тут слід пригадати, що Італія має тільки три провінції, вільні від малярії, а саме: Лігурію себто Рів'єру, вузьку прибережну смугу довкруги лігурського заливу на заході, Мархії з Анконою на східнім побережі та тридентську Венецію, себто полудневий Тироль на півночі. Всі інші провінції є в меншім або більшім ступні загрожені малярією так, що на 92 довілгэ випадає 62 повіти, в яких урядово ствердили випадки малярії. Якщо рахувати випадки цієї недуги по громадам, то на 7.310 громад випадає аж 2.231 громад, у яких панує малярія. 36 відсотків італійців, себто біля 15 міліонів, живе в маляричних околицях, з того аж 4 міліони проживає в околицях, де малярія лютує безустанно. Найбільше загрожені малярією: великий острів на заході Сардинія, східний півострів Апулія та острів Сицилія на полудні.

Боротьба з малярією ведеться в Італії на основі законів про санітарну реформу з 1923 р., закону про уплідження (скультивування) з 1924 р., загального закону про скультивування з 1928 р. та новелі до нього з 1930 р. До 1922 року ця боротьба була спрямована головно проти зросту випадків малярії внаслідок світової війни, зате в останніх трьох роках проти зросту випадків малярії внаслідок напливу великої кількости робітників до маляричних околиць, які мають бути скультивовані саме цими робітниками. Крім цього італійський уряд роздає між населення хінінові препарати, відводнює багна та бореться з язвою комарів, що враз зі своєю слиною заносить зарязки малярії до людської крови.

Цікаві є висліди цієї боротьби на основі офіційної статистики. До 1900 року умирало в Італії 15 тисяч людей річно на малярію. В 1922 р. померших на малярію було 4.085, в 1930 р. вже тільки 2.781. Цей спадок смертельних випадків відноситься також до полудневої Італії, де хід недуги значно важчий від її ходу в північній Італії. Якщо окремо брати на увагу південну й північну Італію, то статистика виказує, що на один міліон мешканців у північній і середущій Італії кількість випадків смерти зменшилася із 124 на 13, зате в південній Італії зменшилася із 1.485 випадків на 156, себто зменшення рівне 90 відсоткам. Хоч, як бачимо з цього, смертність від малярії на півдні значно більша від смертности на півночі, то можна надіятися, що енергійний і під цим оглядом італійський уряд опанує незабаром і цю язву.

ПНЕВМАТИЧНІ КОЛЕСА НА АМЕРИКАНСЬКИХ ЗАЛІЗНИЦЯХ.

Після французів почали стосувати й американці гумові колеса при залізничих возах. Проби переводили в той спосіб, що у Фльориді пускали по залізничих шинах відповідно сконструовані залізничі вози. Один з таких возів відбув дорогу довгу на 653 кільметри в 378 мінутах, себто на годину робив понад 103 кільометри. Максимальна швидкість цього возу була на деяких відтинках дороги рівна 140 кільометрам на годину. Щоби перевірити, як заховується такий віз після трісnення пневматика, перестрілили вмисне передній пневматик підчас повного бігу воза револьверовою кулею. Виявилося, що, не зважаючи на це ушкодження, віз порушувався зі швидкістю 65 до 80 кільометрів навіть закривленим шляхом.

Чи Ви стали вже членом Українського Т-ва Допомсги Інвалідам у Львові? Місячна вкладка 50 сот.!

Два великі процеси в Букарешті.

Перед военним судом у Букарешті відбуваються два великі процеси: проти страйкарів з Ґрівіці йде процес уже 21-ий день, а проти представника чехословацької фірми Шкода Бруноиа Селецького 5-ий день. Селецького судять за те, що він позривав урядові печатки на дверях запечатаних кімнат і чотирьох запечатаних залізних кас. На розправу покликано 42 свідків, між ними кількох міністрів, високих ґенералів тощо.

БАЛЬБО ВІДЛЕТІВ.

КЛЄРЕНВІЛ (Нова Земля), 8. 8. ПАТ. Ескадра ґен. Бальбо відлетіла в год. 2.45 (місцевий час).

УСПІХ ЛЕТУНІВ.

З Парижа повідомляють, що летуни Коде та Росі перелетіли над Алепо в Сирії в год. 13.30 і так побили на 160 миль рекорд довжини лету без осідання, установлений Гейфортом і Ніколетом.

По широкому світі.

— Націонал-соціялістичний пастор Мінхмаер виступив на вічу в Нірнберзі з домаганням, щоби карати смертю жида, який зведе дівчину арійського походження.

— Сенат м. Гамбурґа рішив здержати виплату допомог на основі соціяльних чинностей особам, яким доказано, що дають тайні вкладки до партійних кас соц.-демократичних або комуністичних орґанізацій.

— На австро-баварській границі прийшло між пограничною сторожею до перестрілки, в якій вбито одного австрійця.

— Париський „Ле Котіден" довідався з Москви, що радянський уряд заборонив усім закордонним заступництвам вдаватися в які-небудь зносини з Троцьким, який перебуває у Франції.

— Окружна управа націонал-соціялістичної партії у Бресляві оголосила розпорядок, яким заборонила мальованим жінкам вступ на всякі імпрези. Орґанізатори ріжних зборів мають строго контролювати учасниці.

——o——

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 10. СЕРПНЯ 1933.

КОНСТ. МАЛИЦЬКА.

Проходом по львівських вакаційних півоселях.

Цього року вперше від низки літ (від 1921 р) т-во „Захоронка" влаштувало знову вакаційні півоселі для дітвори своїх захоронок і рідної школи. Примістило їх у шістьох пунктах Львова і найближчих передмість. Півоселі тревали шість тижнів від 20. червня до 5. серпня і вели свою щоденну роботу й заняття з дітьми від 9-ої рано до 5-ої пополудні під проводом вишколених провідниць-садівничок.

Користаючи з вакаційного „віддиху", заходжу до тих півосель, щоби приглянутися, як живуть і почуваються там наші діти і який остаточний вислід тої їхньої вакацівки.

Зачинаю від найближчої мені по сусідству **личаківської дільниці.** Півоселя міститься тут в будинку школи ім. князя Льва при вул. Круцярській і має до своєї диспозиції кілька кляс (шатня, їдальня, забавова) і велике, дуже велике подвіря. Багато простору — взірцева чистота. Одна недогода: обід приходиться варити трохи подальше на другій вулиці в кухні захоронки. Але — як мене впевняють — з тим дають собі раду. Заходжу саме рано, як дітвора щойно посходилася і при чистеньких низьких столиках заїдає друге снідання. На столиках стоять цвіти у скляночках; самі діти приносять їх щодня, щоби прибрати свою кімнатку. Це точка їх амбіції, щоби щодня свіжі цвіти були на столиках. Снідання принесли собі з дому: хто фляшину молока, хто каву, а в кожного великий кусок хліба, намащений маслом або мармелядою. Є й такі діти (щось біля 12), які тут на місці дістають даром снідання: молоко з хлібом.

Провідниця п. Юлія Мицик була чотири роки учителькою на Поліссі, але недавно звільнили її з посади і тепер бажає вона присвятитися вповні праці в захоронках і діточих садках. Як мене інформує, її півоселя має 52 дітей — по половині хлопців і дівчат; шкільних дітей в тому числі 24. Вік від трьох літ до одинацять.

По снідання ходять діти звичайно з учителькою на прохід на Погулянку або на Кайзервальд — і сьогодні хотіла вивести їх кудись подальше, але діти просяться, щоби їх лишити таки тут, бо й так нема сонця, а на своїм подвірю чуються свобідніше. І справді, коли сталося по їх волі, розбіглися по широкому майдані, поділили на гуртки й забрались до забави. Свобідні — провідниця тільки здалека наглядає за ними. Дівчата закрутили колесо, а хлопці посідали в піску (мають його тут подостатком, таксамо і глини) та беруться сипати „скочню", по якій будуть перескакувати. Інші будують Високий Замок з крутими стежечками, а коли він уже на викінченні, затикають на вершечку жовто-синю хоруговку. Тут роблять це зовсім сміло, але — як розказувала мені провідниця — коли раз машерували містом на прогульку з українськими хоруговками і побачили поліціянта на коні, миттю самі, гей на команду, поховали їх поза себе, бо „він нам їх відбере — не дамо!" Небавком дівчата покинули свою забаву і взялися ліпити з глини бабки, булочки, тісточка, які для прикраси посиплять гей цукром порошком з цегли. Що при тому трохи висмаруються, річ певна, та це не так страшно, бо всі вони босі, а штанята й суконки повище колін. Зате яка це радість для дітвори копошитися в теплім пісочку, прилягти до зеленої травиці!

Прощаюся з дітьми, хоч вони запрошують мене лишитись на обіді, бо має бути зупа з черниць і ґуляш з картопельками. А в зупі мають плавати цілі малини — яка розкіш по одній їх виловлювати! „Меню" справді дуже спокусливе, але не можу з нього користати й обіцяю зайти ще до них у неділю на кінцевий попис.

1. серпня звиджую **стрийську півоселю** при вулиці Супінського. Трапила саме на обід. У величкій академічній харчівні сидить при столах трицятка малого люда у віці від 3—13 літ. Записаних 40 — сьогодні є 17 хлопців і 13 дівчаток — у тому шкільних дітей 9. Діти представляються дуже добре; чисті, здорові личка, вимиті до обіду руки, хлопці обстрижені попри голову. Свобідні, але здисципліновані. Коли подумала, що ось у тій салі цілий рік харчуються наші „найстарші", а тепер оця дрібота, то це зіставлення зворушує мене дуже мило. Вже тарілки налиті пахучим червоним борщем, але діти сидять, не ворухнуться. „Чому не їсьте?" — питаюсь. — „Бо тета не сказала нам ще „смачного". — Тети-провідниці (п. Оля Чорній) нема десь під рукою, так я в її заступстві бажаю всім „смачного" і вмить заворушилися ложки і діти з вдоволенням починають обідати. (Поручаю всім мамам химерних донь і синків оцей сугестивний спосіб заохоти до їди). По борщі прийшла гречана каша з ґуляшем. Десятники й десятниці споміж старших розносять і відбирають тарілки. Діти мають добрий апетит, бо страва відходить по дві-три порції на дитину. Варить для півоселі мама одного з найменших оселян, п. Вовчакова, а що не можна вгадати котра кохелька зупи і котрий шматок мяса припаде саме її Славкові, то всі кохельки повні і всі куски великі.

По обіді йдуть діти на годинну дрімку до хлопячої школи ім. Шевченка на тім самім подвірю. Ця півоселя має мабуть найкраще приміщення. Крім величезної харчівні в Академічному Домі має тут у школі окрему салю на шатню, салю до спання і другу на забави. На команду провідниці кладуться діти покотом на чистенькій підлозі, боком або на спинку, з руками під голову. Тета приспівує їм „Люлі-люлі" і „А-а-а котки два" і небавом замикаються оченята й діти засипляють. Тільки малий опозиціоніст Ромко Крутий, нехтуючи всі закони півоселі, положився на черевце, підпер бороду руками і вдивляється в мене великими синіми очима.

(Продовження буде.)

Українське Воєнно-Наукове Товариство.

Враження з його виступів і побажання.

Пишуть нам із Праги:

На тлі еміграційного життя та праці української еміграції відзначаються деякі точки наукової, суто наукової, позбавленої елементів групової боротьби праці.

Між ними і Воєнно-Наукове Т-во УВНТ.

Швидко вже третій рік, як перманентно воно продовжує свої виклади, що спершу велися в вузькій авдиторії його членів та від 2-ох літ вийшли на публичне форум. Ці виклади це в першій мірі популяризація для невоєнного слухача основних понять воєнної штуки, впорядкування війська, та його діл на війні. У цій частині своїх викладів розглядали фахові члени УВНТ ріжні питання. Перед слухачами розгорталася в цілій ширині дискусійна тема про ролю кінноти в майбутній війні, війни, що має бути просичена технікою, де здається нема місця на коня — звичайного не опанциреного, якого видко і легко вбити, — а докладно обґрунтований виклад фаховця і вдумчиві дискусії доводили до висновків, підтверджуваних на далеких полях боїв Азії: „кіннота не вмерла, лише має змінити свою тактику методи своїх діл". Перед авдиторією У. В. Н. Т. низка фаховців рисувала образ майбутньої повітряної боротьби, у цифрах, формулах, малюнках представляла типи аеропляні́в і інших повітряних засобів; знаряддя боротьби з повітряним ворогом, взаємне відношення між знаряддями наступу та оборони в цій царині і широкі висновки на майбутнє. А далі референти казали про модерні вибухові матеріяли на війні, їх руйнуючу силу, методи їх вживання і т. д. А ось і останній жах війни, отруйні гази й засоби боротьби з ними! Вкінці була мова й про вимоги, що ставить ця така складна війна командному складові та, як війти до того, щоби не бути профаном в тому жаху, що несе війна.

Далі була низка викладів про сучасні події. Туди належали й досліди подій на Далекому Сході, з прогнозами, що через рік стають дійсністю, досліди над організацією сучасних армій в практичному їх приміненню, оцінки й критика. Нарешті й досліди про значіння теренів у часі війни, як їх використати, як їх оцінювати. Словом, ціла гама воєнних понять воєнних дослідів, викладана кваліфікованими фаховцями військовиками, що не лише знають предмет викладів, але чимало дечого й пережили.

Авдиторія на пражські еміграційні умови досить поважна — ніколи не менше 20-ти осіб, інколи навіть 90, коли тема викладу була дещо загальніша. Це була така авдиторія, що не має ніяких практичних реальних користей, ані ніякого обовязку слухати. Така авдиторія найкраща!

Мимохіть виринає питання: а чи не могли би ті фаховці, що там викладають, дати дещо більше, ніж словесний виклад для невеликої авдиторії, дати щось в писаній формі, щоби з їх знання могла користати більша скількість людей, дати бодай елементарні курси елементарних воєнних відомостей для тих, хто не проходить, чи то не може пройти інших воєнних курсів, практичних чи то теоретичних, але не хоче бути цілковитим воєнним профаном!

Наскільки нам відомо, розпоряджає УВНТ чималою скількістю дійсних високо кваліфікованих членів, що могли би при деяких умовах створити курси. Працюють тепер в УВНТ цілковито безкорисно, бож їм за виклади ледви чи платять, отже лекції друковані чейже не так дорого коштувалиб. У кожному випадку можемо дозволити собі поставити цю тему під увагу та дискусію, як чинникам в УВНТ так і ширшому українському громадянству. **Військовик.**

БЕЗРОБІТТЯ.

ВАРШАВА, 8. 8. ПАТ. Згідно із статистичними даними безробітних, зареєстрованих у державних і комунальних урядах посередництва праці, було 5. серпня ц. р. в усій державі 299.343, що становить зменшення скількости безробітних у порівнянні з попереднім тижнем на 2.463 особи.

НОВИНКИ

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Лікар нервових недуг **д-р Чижевський Василь, Стрий, Кохановського 10.** Електролікування, діятермія, Соллюкс, кварцівка і т. п. 148 1 1

— **Жертвам елементарних катастроф.** Рільничі палати виготовили меморіял до міністерства скарбу в справі податкових полекш для повітів, навіщених елементарними нещастями. Запропоновано відложити платність податків хліборобам на терені воєвідства львівського, станиславівського і тернопільського, що потерпіли від повеней, та воєвідства келецького, знищеного градом.

— **Нема продовження шкільних ферій.** З огляду на поширені версії про продовження шкільних ферій до кінця серпня ц. р. з компетентних кол повідомляють, що шкільна наука у всіх наукових заведеннях на терені львівської кураторії розпічнеться в понеділок, 21. ц. м.

— **Програма науки в новій гімназії.** Міністр освіти видав інструкції в справі програми навчання в І. клясі нової 4-літньої гімназії. На науку релігії призначено дві години тижнево, на польську мову 6 в першому півроці, 3 в другому. Наука латинської мови розпічнеться в другому півроці і займе пять годин тижнево. На науку чужої новочасної мови призначено 6 годин тижнево в першому і 4 години в другому півроці. Наука історії і географії займе 3 години тижнево! Стільки годин призначено на науку біольогії та математики. Практичні заняття виповнять 2 години, руханкові 2 год. тижнево і 10 хвилин щодень. На забави, гри і спорти призначено 2 години тижнево. До надобовязкових предметів зачислені рисунки, музика і спів.

— **Нові редукції в судівництві.** Міністр справедливости на внесення президента львівського апеляційного суду зредукував 33 етати окружних і слідчих суддів та 45 етатів городських суддів на терені львівської апеляції. Слід зазначити, що ті етати не були ще обсаджені, отже наслідком редукції на будуче не будуть зовсім обсаджені.

— **Нові судові комориики.** Президент львівського апеляційного суду д-р Зелінський іменував судовими комориками: Ясінського в Бережанах, Ґадульського в Чорткові, Ловицького в Ярославі, Маціевича в Комарні, Фортуну в Станиславові, Тичинського в Стрию, Беднарчика, Шолґіню і Ольшевського в Тернополі і Лінка в Стрию.

— **Зловживання судових комориків.** Начальник городського суду у Львові д-р Децовський перевів несподіване шконтрум в канцелярії коморника Станішевського і ствердив спроневірення суми 2.800 зол. на шкоду державного скарбу. Наслідком того Станішевського арештували. Дальше слідство виврие властиву висоту спроневіреної суми. Крім того припинено в урядуванні секретаря окружного карного суду Василя Шаваляка, б. коморника, наслідком донесень які вплинули проти нього.

— **Нове озброєння державної поліції.** Головна команда державної поліції приділила поліції на провінції револьвери нового типу, т. зв. крісові мавзери. Вони несуть на 1.200 метрів і мають магазинки по 10 стрілів. Такі мавзери дістануть найперше поліцісти при охороні грошевих транспортів і т. п.

— **Трагічна смерть.** На подвірю копальні соли в Калуші робітник Василь Гаврилів підносив ручною віндою льокомотиву залізнички. Нараз льокомотива зісунулася з вінди і роздавила Гаврилова на смерть, а другому робітникові Валі зломила ногу. Тіло Гаврилова відставили в розпорядження судової комісії, а Валу до шпиталя.

— **Львівська хроніка.** В санаторії Каси Хорих при вул. Курковій застрілився 28-літній Влад. Кулярський, приватний урядовець, з причини грудної недуги. — В домі при вул. Краківській ч. 16. отроїлася світильним ґазом служниця Софія Райтер наслідком заведеної любови.

— **Краєва хроніка.** В людовім домі в Бориславі відобрав собі життя вистрілом з револьвера Михайло Венгльовський, секретар союзу металевих робітників і член екзекутиви ППС. — З Прута коло Снятина виловили трупа Стефана Підгірного, що перед трьома днями, будучи підхмеленим, упав в ріку. — В Поточиськах пов. Городенка арештовано під закидом присвоєння громадських грошей війта Дмитра Клетея. — В Чернієві пов. Станиславів утонув 6-літній Маєр Урман, полишений без опіки.

— **Як гинуть туристи.** В Закопанім велике враження викликала трагічна смерть двох студентів, Ярослава Станиславського з Варшави і Витовда Войнара з Катовиць. Вони вибралися минулої пятниці вранці здобувати неприступну скалу Косцюлок. Найшовшись в небезпечному місці, хотіли змінити туристичні черевики на ходаки і впали оба, будучи звязані линвою, в глибину кількадесять метрів. Щойно четверного дня після катастрофи добула їх рятункова виправа, найшовши їх тіла вже в розкладі.

— **Гарно лікували.** Олена Алюхна переводила електролізу голови в варшавській Касі Хорих. Службовичка забула перепустити струю крізь трансформатор і пустила її безпосередньо на голову хорої. Алюхні здавалося, що сидить на електричному кріслі. Волосся вмить стануло в полумії. Відтоді вона нездужає та занепала на нерви, тому від Каси Хорих домагається відшкодування 14.000 зол.

— **Влом до костела.** До костела оо. Францішканів у Варшаві закралися крізь вікно злодії та забрали з бічних престолів золоті вота й розбили чотири пушки з жертвами. Злодіїв не зловили.

— **Обмеження для студій в Австрії.** Австрійський уряд оголосив розпорядок, яким утруднив приймання закордонних студентів на вищі школи в Австрії. Згідно з новими приписами кожний закордонний студент має наново записатися до школи і щойно з початком жовтня ц. р. буде повідомлений, чи його принято. Розпорядок має на меті недопустити до масового допливу студентів з Німеччини та зросту гітлерівських впливів в Австрії.

— **Книгарня в кожному селі.** В румунському міністерстві освіти обмірковують справу кольпортажі книжок задля поширення культури на селі. Сьогодні в кожному селі є бодай одна коршма, але ніде нема книгарні. Треба, кажуть, в кожному селі створити склад книжок і часописів. Вони принесуть більше користи, ніж коршми. Гарні слова, коби тільки гарні були діла!

— **Летуни рекордисти.** Французькі летуни Код і Россі, що вистартували в суботу рано з Н. Йорку, дісталися на протязі 54 год. і 45 мін. до Сирії, де осіли під Бейрутом в понеділок в год. 4.25 попол. Світовий рекорд довжини лету в простій лінії без осідання побили на 571 англ. миль. Запаси харчів, які взяли зі собою на дорогу, складалися із 5 курят, 36 помаранч, кави і 24 цитрин.

— **Катастрофа на воді.** На ріці Маґна під Калькутою перевернувся пором, яким їхало 150 осіб. Зміж них врятувалось тільки 45 людей, а решта понад сто втопилася.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Ольга з Бонковських Кисілевська, дружина службовика „Народної Торговлі", упокоїлася по довгій та важкій недузі, заосмотрена Найсв. Тайнами дня 8. серпня 1933 р., в 28 році життя. Похорони відбудуться в четвер, 10. серпня 1933 р. в год. 5. пополудні з Крипти ОО. Вірмен при вул. Вірменській на Личаківське кладовище. — **Поминальне Богослуження** за душу Покійної відправиться в пятницю, дня 11. серпня ц. р. в год. 8. рано в Архикатедральній церкві св. Юра. 153 1-1

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Луговий фестин у Горбачах. В неділю 6. ц. м. відбувся у нашому селі дуже вдатний луговий фестин під проводом голови „Луга" п. Андрія Орлевича, який вложив у це діло багато праці. Фестин почався в год. 3. попол. звітом і переглядом лугових чет, що його відібрав делегат „Великого Лугу" зі Львова. Зараз потім були вправи луговичок хустинами, луговиків палицями, луговиків і луговичок мішані. На закінчення відбулася дефіляда, після чого зібрані відспівали „Ой у Лузі" і „Ще не вмерла". Делегат „Великого Лугу" десятник Мих. Жовнір зложив опісля подяку зібраним „Лугам" за їх витревалу працю, здисциплінованість і довіря до свого проводу. — До вправ ставули луговики з Попелян у числі 28 та місцевий „Луг" у числі 26 луговиків і 24 луговичок. Усі вправи випали рівно і гладко. Фестин пройшов гарно і спокійно. Так і видно було, що місцевий голова доложив усіх заходів, аби показати громадянам, що в луговій громаді є тільки дисципліна і послух. На карні лугові лави не мають і не можуть мати впливу, ні ріжні сплетні „панячів", ні колоди, кидані ними під ноги Луговій Організації. Велика ідея, яку має перед очима Лугова Організація і тисячами кожний луговик та луговичка, скорше чи пізніше мусить перемогти всяку кирпиню чи недовіря до лугового руху і його проводу.

БУЧАЧЧИНА.

Новий закон про товариства в практиці. В останніх часах старосто в Бучачі не дозволяє на основування кружків-відділів „Рідної Школи" в повіті, мотивуючи свої рішення стереотипним зворотом: „що вибрані до старшини Т-ва люди не дають гарантії, що діяльність Товариства буде обертатися у рямцях статуту Т-ва". Такі письма одержали основники кружків у поверх десяткох селах повіту. Але заборона ця відноситься не тільки до кружків „Рідної Школи". Вона є „засадничя". Таку саму заборону одержують і інші т-ва, а останньо одержали таке відмовне письмо основники Т-ва „Молода Громада". Ось зміст цього письма:

Starosta Buczacki. Nr. B. 42. Buczacz dnia 28. lipca 1933 r. Do Załozycieli Stowarzysz. Zwykłego p. n. „Moloda Hromada" na ręce p. Mgr. Michała Biłoskurgkiego w Buczaczu. Na zasadzie art. 14. rozporz. Prez. Rzpltej z dnia

27. 10. 1932 (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808) zakazuję założenia w Buczaczu stowarzyszenia zwykłego p. n. „Moloda Hromada", ponieważ nie mam gwarancji, że działalność założyć się mającego stowarzyszenia ograniczy się wyłącznie do czynności objętych przedłożonym mi programem. — Przeciw powyższej decyzji wolno wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu za mojem pośrednictwem, które winno być złożone w ciągu 14 dni, licząc od dnia następującego po dniu jej doręczenia. — Starosta powiatowy: w. z. Mr. Lewartowski m. p. zastępca Starosty.

Цікаво, якої гарантії треба, щоби можна основати українське товариство? Чиж найліпшою гарантією не є сам закон про товариства, який дає змогу адміністраційній владі розвязати товариство, коли його діяльність переходить межі, зачеркнені статутом, або є протистатутова? Тяжко зрозуміти дотичного референта, як він інтерпретує постанови згаданого вгорі закону про товариства. Проти відмовного рішення внесено відклик.

Діточі садки в повіті. Завдяки місцевим комітетам чи старшинам Кружків „Рідної Школи" і Пов. Кружка „Р. Школи" в Бучачі основано цього року 6 діточих садків у буч. повіті. Садки маємо в місцевостях: Королець (місточко) 2 садки: на Лугах і Перевозці (один веде п. М. Крушельницька, другий п. М. Кізімович), Остра (Вістра) (веде п. О. Косарчин), Стінка (веде п. О. Ниткевич), Скомороxи (веде п. Чапельська А.) і Соколів (веде п. Крушельницька Д.). Зацікавлення садками, крім Соколова, назагал вдоволяюче. Найкраще представляються садки в Коропці. Всі провідниці садків з Бучача, дві з них покінчили курс ведення діточих садків.

Окружне Свято „Просвіти" в Язлівці, пов. Бучач. Заходом виділу читальні „Просвіти" в Язлівці при допомозі Філії „Просвіти" в Бучачі відбулося дня 16. липня ц. р. в Язлівці Окружне Свято „Просвіти", що випало дуже гарно. Учасників біля два тисячі. На святі були присутні делегати Філії в Бучачі та инших товариств, як також посол Олекса Яворський. Побажанням булоб частіше уладжувати в Язлівці всякого рода свята, бо Язлівеччина — це найбільш занедбана частина бучацького повіту.

Чимраз більше людей до праці. До недавна ще в бучацькім повіті крім одного лікаря в самім Бучачі не було лікарів-українців і нарід мусів користати з услуг чужинців, котрі часто в немилосердний спосіб казали платити собі за візити. Щойно в останніх часах зайшла зміна. У всіх чотирьох місточках повіту осіли лікарі-українці, а саме: в Монастириськах д-р Банах, в Потоці д-р Юревич, в Коропці д-р Ремешило і в Бариші д-р Осінчук. Може і не всім їм у початках матеріяльно як слід ведеться, але у великій мірі залежить це і від них самих. Коли вони будуть працювати і на суспільнім полі, тоді і їхне положення безперечно покращае, бо тільки тоді можна від суспільности чогонебудь вимагати, коли їй також щонебудь дається, в цьому випадку свою працю. А праці на місцях треба, бо в деяких місцевостях, як от у Потоці Золотім, то просто жахливий стан. Одинокий тамошній адвокат д-р Кречковський не тільки нічого не працює, але й не має зрозуміння для суспільної праці. Такі люди своїм примІром огірчують і селян і міщан, бо від когож вимагати праці, а бодай ініціятиви і трошки заохоти, як не від людини незалежної матеріяльно?

СПОРТ.

МИСТЕЦТВО У. С. С.

Мета — Комета 4:1 (3:1). Ворота для Мети стріляли: Лотоцький II., Марунчак і Пелющак II (2), для Комети лівий крайник з вільного. Суддя п. Гнатейко мусів усунути з грища Коцана (Мета) і Лотоцького I (Мета).

Дніпро — Сокіл IV 3:2 (1:1). Несподівана перемога винницького Дніпра, що грав незвичайно [illegible]. Ворота для Дніпра стріляли Телешко (2) і Никоненко, для Сокола IV Терлецький і Мельник.

Чорноморці — УРСК 4:0. Велика перевага Чорноморців над ремісниками, які мусіли податися перед знаними Чорноморцями.

ЧЕРНІВЦІ. ДОВБУШ — МАКАБІ 2:2 (2:2).

Резервова дружина Довбуша осягнула в змаганні з Макабі в Дорогою ремісовий вислід.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Театри нечинні з причини ферій.

Кіна.

АДРІЯ: „Розбійники на пустині".
АПОЛЬО: „Вбивство над ранком".
АТЛЯНТИК нечинне до 15. серпня ц. р.
КАСІНО: „В подружій неволі".
КОПЕРНИК: „Сміх у пеклі", „Кон і Келлі в тарапатах".
МАРУСЕНЬКА: „Сміх у пеклі" „Кон і Келлі в тарапатах".
МІРАЖ: „Бічна вулиця".
МУЗА: „Тайний детектив".
ПАЛЯС: „Моя дружина — авантюрниця".
ПАН: „Чоловік малпа".
ПАСАЖ: „Тайна любощів княжни Габсбургів".
СТИЛЕВЕ нечинне з приводу реконструкції.
ХИМЕРА: „Сальто мортале" та комедія „Заздрісний шофер".
УТІХА: „Великоміські вулиці" та ревія.

Закордонне радіо.

Середа, 9. серпня 1933.

Мор. Острава (263,8) 12.30 Військ. музика, 20.00 Спів, музика; **Мілано** (331,4) 20.35 „Весела вдова" оп. Легара; **Гельсінгфорс** (368,1) 19.25 Пісоньки; **Білгород** (429,7) 20.00 Пісні; **Рим** (441,2) 17.15 22.00 Концерт; **Прага** (488,6) 14.50 Концерт; **Відень** (518,1) 17.20 Солісти, 19.00 Концерт; **Будапешт** (550,5) 16.00 Циг. музика; **Любляна** (575) 20.00 Спів; **Харків** (937,5) .30 Музика для дітей, 9.30 Рос. нар. музика, 13.50 Радіокомпозиція, 15.00 Солісти, 18.00 Українське тріо, 19.00 Симф. концерт.

Четвер, 10. серпня 1933.

Кенігсберг (217,1) 20.10 Концерт оп. оркестри; **Штрасбург** (345,2) 20.30 „Отельо" оп. Верді; **Штутгарт** (360,6) 20.00 „Весела вдова" оп. І. Штравса; **Білгород** (429,7) 12.05 Циг. музика, 18.30 Спів; **Прага** (488,6) 19.25 Пісні; **Відень** (518,1) 17.00 Жінка в Фільмі; 17.25 Спів, музика, 19.00 Концерт творів Лео Фаля; **Будапешт** (550,5) 12.50 Військ. музика, 17.00 Циг. музика; **Любляна** (575) 20.30 Пісні; **Харків** (937,5) 9.00, 15.00, 18.00, 19.30 Концерт, 13.50 Українська музика.

Львівське радіо.

Середа, 9. серпня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.35, 14.55, 15.15 Грамофон; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжева біржа; 16.00 Концерт; 17.00 Балачка; 17.15 Концерт (хор); 18.15 Поляки в Америці; 18.35 Солісти (музика, спів); 19.40 Літ. чвертьгодина; 20.00 Камер. концерт; 21.10 Легка музика; 22.00, 22.40 Танкова музика; 22.25 Спортові вістки.

Четвер, 10. серпня 1933.

7.00—7.55 Ранішня авдиція; 12.05, 12.35 Концерт орхестри; 14.55, 15.15, 15.50, 16.30 18.00 Грамофон; 15.25 Господарський комунікат; 15.35 Збіжева біржа; 17.00 Відч.: „Історія одного кляпса"; 17.15 Славянські пісні (сербські, боснійські, хорватські, болгарські, чеські, українська думка, білоруські); 17.40 Пісоньки (Іжиковські); 18.15 Слідами І. Собіського; 18.35 Орхестра; 19.40 Фейл.: „Дерева, зубри, баталіони"; 20.00 Трансм. із Будапешту: Фрагмент із міжнар. табору скавтів; 20.30 Концерт; 21.40 Скрипка; 22.00, 22.40 Танкова музика; 22.25 Спортові вістки.

БІРЖА.

ЗБІЖЕ.

За 100 кг. льоко ст. над. парітас 200 км. Ціни ринк.	золотих від	золотих до
Пшениця двірська	28·—	28·50
Пшениця збірна	27·—	27·50
Жито одноціле	18·—	18·25
Жито збірне	17·50	17·75
Ячмінь двір. одноцілий	13·—	13·50
Ячмінь на мливо	12·—	12·50
Овес галицький	11·—	11·50
Овес замоклий	10·—	10·50
Овес збірний	8·50	9·—
Кукурудза краєва	17·—	18·—
Бараболя промисл.	2·50	3·—
Фасоля біла	18·—	20·—
Фасоля колірова	13·—	14·50
Фасоля краса (з мішк.)	16·—	16·—
Горох пів-Вікторія	27·—	29·—
Горох полевий	20·—	22·50
Бобик	10·—	10·50
Вика чорна	8·50	9·—
Вика сіра	6·50	7·—
Сіно солодке прасов.	6·50	7·—
Солома прасована	4·50	5·—
Гречка	13·50	14·—
Льон	38·—	40·—
Лубин синій	8·50	8·75
Висівки житні	6·50	6·75
Висівки пшеничні	8·25	8·50
Пшоно	28·—	29·—
Просо краєве	28·—	29·—
Макухи льняні	17·—	18·—
Конюшина черв. зв.	85·—	90·—
Мак синій	180·—	190·—
Мак сивий	160·—	170·—

100 кг. льоко Львів	від	до
Пшениця двірська	29·50	30·—
Пшениця збірна	27·50	28·—
Жито одноціле	20·—	20·25
Жито збірне	19·50	19·75
Ячмінь на мливо	13·25	13·75
Овес двірський	12·50	13·—
Овес двірський замокл.	11·50	12·—
Овес збірний	10·—	10·50
Мука пшен. люксусова	57·50	58·—
Мука пшен. 65 проц.	55·—	55·50
Мука житня тип уряд.	35·50	39·—
Висівки житні	6·75	7·—
Висівки пшеничні	9·—	9·—
Крупи ячмінні грубші	26·—	30·—
Пшоно ч. 1	38·—	40·—
Пенцак ч. 10	28·—	30·50
Сіно солодке кр. пр.	7·50	8·—

ГРОШІ.

Долар в приватних оборотах зол. 6.60—6.61.

Золото: доляри 9.06—9.20, 20 франк. 36.45, 20 корон 38.30—38.60, дукати 83.80, 10 рублів 48.10, чеські корони ефект. 25.70, нім. марка ефект. 2.12.

Банк Польський платив за доляра 6.48.

ВАРШАВСЬКА БІРЖА.

Валюти і девізи.

Бельгія 124.85, 125.16, 124.54; Голяндія 360.95, 361.85, 360.05; Копенгаген 132.60, 133.25, 131.95, Льондон 29.61, 29.76, 29.46; Париж 35.02, 35.11, 34.93; Прага 26.52, 26.58 26.46; Швайцарія 173.00, 173.43, 172.57; Італія 47.00, 47.23, 46.77; Берлін 213.25.

Акції.

Банк Польський 81 і пів — 82 — 81.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 8. 8.: масло 2.70 зол., молоко 17 сот., сметана 70 сот., яйця 2.80 зол. за копу. Тенденція на масло удержана, на молоко слаба, на сметану знижкова, на яйця легко знижкова.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Дирекція прив. жін. учит. семінарії СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) подає отсим до відома, що в шк. році 1933/34 буде вести згідно з новими шкільними законами отсі роди шкіл: а) **6-клясову вселюдну школу,** до якої можуть вписуватися також хлопці до кляс 1—4. Ця школа є зразковою школою вправ для кандидаток учительської семінарії. б) **І. клясу гімназії нового типу,** до якої будуть приняті учениці, що покінчили 12 років, щонайменше 6 відділів вселюдної школи, або II. клясу давньої гімназії, або вчилися привативо. в) **III., IV. і V. курс учит. семінарії.** Зголошення вписів приймає Дирекція кожного дня між год. 8—13. перед пол., від позамісцевих почтою. Вступні іспити до гімназії, як також на III. і IV. курс учит. сем., відбудуться в днях 21. і 22. серпня ц. р. від год. 9. рано. **Школа має права державних шкіл і є положена в найздоровішій части міста. При школі є виховний інститут, ведений фаховими силами. — о. В. Лициняк,** директор. 152 1—3

Вписи до Жіночої Фахової Школи кооп. „Труд" у Львові, Ринок ч. 39, тревати муть від 15. VIII. до кінця ферій. До 1-ої кляси приймають учениць, що покінчили найменше 5 кляс вселюдної школи. Абсольвентки гімназій та учит. семинарії можуть покінчити школу в одній або двох роках. Школа має всі права публичних шкіл. 151 1—2

Замісць цвітів на домовину б. п. Павлини Федусевичевої складають Ю. і М. Мудраки 25 зол. на „Р. Ш.". 1—1

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

КРИНИЦЯ своїми природними газовими купелями і незрівняними водами лічить недуги серця, нервів та всілякі жіночі. Від 10. серпня зачинається дешевший сезон. Вже від 6 зол. денно почавши можна мати першорядне удержання в українськім пенсіонаті („Зніч") п. М. Яблонської. 144 2—[illegible]

СТАНЦІЯ — прийму учениківо з вищих гімназії. Фацієвичева, Лазаря 8/IV. [illegible]

МОРЕЛІ ВИБІРНІ 15 золотих, **МОРЕЛІ ДИЧКИ** 11 золотих, пятькілеве опакування, оплачено за післяплатою висилає „Сахорович", Заліщики. 96 [illegible]

ФРОНТОВА, мебльована кімната з одним вікном, або така сама з двома вікнами, дуже теплі, дешево до винайму, вул. Виспянського ч. 31 партер (Личаків, коло костела Антонія). Можуть бути також обі разом. 117 1—1

ПРОДАМ нову каменичку побіч личаківського парку за 23.000 зол.; дохід [illegible]. Інформації подасть п. Ковак, Личаківська ч. 14. 147 1—1

ПОКІЙ до винайму — ученикам [illegible] на повіч і опіка. Тереси 2 а, двері 15. 146 1—1

СВІТОВА Убезпеченева Інституція, [illegible] переводить всілякі убезпечення, поступає здібних аквізиторів у всіх місцевостях Східної Галичини з першорядними порученнями. Зголошення під „Сталий дохід" „Нова Реклама" Львів, Шашкевича ч. 3. 155 1—1

ДЕШЕВА і вигідна станція для двох панночок. Виспянського 12, п. Ткачевич. 149 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВПИСИ на рік 1933/34 до новочасної річної школи крою і шиття та домашнього господарства приймає МАРІЯ ПІСАРСЬКА, ЛЬВІВ, СТАШИЦА 8. II. 56 1-4

АЛЬФОНС ДОДЕ

МАЦІЦЬКИЙ

Переклад із французьк. мови М. Рудницького. — Ціна 3·— зол., з почтовою пересилкою 4·— зол.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 шпальти текстові і 8 шпальт оголошеневих.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . . зол. 0·15
1 „ одношпальтовий надіслане і некрольоги „ 0·40
1 „ „ в тексті і новинках . „ 0·48
„ на першій сторінці . „ 0·55

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні по . . . . зол. 0·15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . „ 0·10
шукаючі праці . . . . „ 0·08
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 390·—
„ „ 1/2 . . . . . . „ 200·—
„ „ 1/4 . . . . . . „ 110·—
„ „ 1/8 . . . . . . „ 60·—
Текстові сторони 50 проц. дорожче.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.